

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditur'a soiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cátra expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 66.

ANULU XXIII.

Sabiu 21 Augustu (2 Sept.) 1875.

(tru celelalte párti ale Transilvaniei sf pentru provinciile diu Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Idei conducetórie.

VI.

Inca la finea seculului trecutu se straplantá de preste oceanulu atlanticu, din Americ'a, mai întâiu pre parlamentu Galliei vechi séu alu Franciei moderne, ide'a libertátiei si egalitátiei omenesci. Inse si ideile cele mari si au fatalitátile lor. Si nascerea lor este impreunata cu dureri si uneori cu dureri fórté indelungate. Cáta disordine na a fostu, cátu sange nu a cursu in Franci'a pâna la venirea acelu corsicanu neuitabilu in istori'a lunei, care cu mari ostenele si condusu de unu geni admirabile abia dupa ani a introdusu ordine in chaosulu patriei sele, in chaosulu provocatu de libertatea desfrenata si fára picu de conducere ratiunale. Napoleonu insusi descrie starea lucrurilor din Franci'a, la reluarea luptei in Itali'a, in putiene dara semnificative cuvinte, cându dice: „*Pretutindinea, unde nu este unu centru de putere necontestabile, se afla ómeni, cari speréza a atrage (puterea) la densii.*“ Si asi'a érá acolo, pentruca intr'altu locu aréta, totu elu, ca ómenii (les gens), cari aveau vanitatea de a se crede barbati cu talente, incepura o campania contr'a restabilitei magistraturi si se amusau (si petreceau) umblandu sa-si faca popularitate, refusându contributiunea, batjocorindu gubernulu, atunci cându inimicii Franciei bateau la porti, cându recrutarea aterná dela bunavointi'a primariloru si in cassele publice nu érá nici unu soldu (banu).

Geniulu lui inse facú sa taca factiunile interne. Franci'a in fine se liniscescu si „incepe a fi norocósa pentruca vedea ca are sa fia mare“, ducendu sub vulturii ei ide'a libertátiei in Europ'a mai departe.

Europ'a inse inca nu érá destulu de pregatita pentru ideile cele nóue, precum n'a fostu nici ins'asi Franci'a cându a surprins'o antei'asi-data, si de aci resbelele cele indelungate, cari cuprindu unu intervalu de dóne diecenie si facu rotund'a pre trei continente (Europ'a, Afric'a si Asi'a). La 1815, prin congresulu puteriloru tienutu la Vien'a, se restauréza cu mici modificatiuni starea lucrurilor de mai nainte. O tacere lunga si adenca se estinde sub sistemulu unei politii generale preste Europ'a, dela unu capetu pâna la celalaltu, o tacere intrerupta numai de eruptiunile vulcanice momentane dela 1820—21—30 din Itali'a, Greci'a, Romani'a, Belgiu si Franci'a.

In intervalulu acest'a viétia publica a romaniloru este numai *passiva*, séu nu este de locu. *Passiva* intr'atát'a, intru cátu bratiele inarmate ale romaniloru pentru unguri si pentru sasi si in regimentele confinarié, sub firm'a loru propri'a, facu minuni de eroismu pre tóte campurile de bataia in campaniele cele indelungate, de care facuramu amintire mai susu.

Sgomotele cele surde ale vulcaniloru libertátiei si déca nu ducu la rezultate durabile, celu putieniu au inceputu a desvoltá in tóte pártile ide'a libertátiei natiunale. La anulu 1830 se restitué in Franci'a in parte libertatea si egalitatea, realtiandu-se cu regatulu burgiesei iérasu tricolorulu; se nasce Belgiulu eliberandu-se de nenatural'a legatura in care lu pusese congresulu dela 1815 cu Oland'a; se intemeiéza Elad'a, carea dupa o lupta crunta de unu die-

327
ceni si dobandesce independintia; tieriloru romane dela Dunare, scapate de fanarioti, li se asigura óre-care viatia constitutiunale prin regulamentulu organicu. Si la noi acasa, déca nu se facu legi mai domóle, in fapta se practiséza o tolerantia mai larga cá cea de mai nainte.

O aurora a unei ere nóue se simte asi'a dara chiaru si la noi.

Magiarii, simtiendu ca ór'a cea de pre urma a feudalismulu se apropia, incepu a se ingrigi de o cultura natiunale. Si trebuie sa marturisimu adeverulu, ca in directiunea acest'a in unu intervalu relativu scurtu au facutu multu.

Spiritu acest'a inse a inceputu a se respandí si intre celelalte natiunalitáti. Care dupa putintiele ei incepe a se miscá incetu cu incetulu.

Románi din Austro-Ungari'a inca punu temeulu unei ere nóue. Luptele cele nefericite din seculii trecuti, cându se faceau venatórie formale asupr'a „schismaticiloru“ se paru napadite de spiritu celu nou ce suflá totu mai tare asupr'a Europei. Episcopatul gr. or., restituitu in Transilvani'a, inca cátra finea seculului de mai nainte, intr'unu modu fórté restrinsu, amu puté dice umilitoriu, merge mána in mána cu celu gr. cat. redusu si umilitu de ierarchi'a rom. cat. inca de cându se desbiná de biseric'a natiunale, — dicemu, mergea mána in mána celu putieniu la vederea ómeniloru, in cestiu de interesu comunu pentru románi. Literatur'a romána se redesteptá atátu in Transilvani'a cátu si in Ungari'a si Banatu, se intielege, in unu modu fórté modestu. Ba in Transilvani'a pune Ioanu Baracu, translatoru la magistratulu din Brasiovu, tatalu protopresbiterulu de astadi alu Brasiovlui Iosifu Baracu, primulu temeu alu publicisticii románe (1828) edandu „Fóia Duminecei“, cárei mai tardiu i urméza G. Baritiu cu „Gazet'a Transilvaniei“. Junimea romána dela academi'a de drepturi din Clusiu deá pentru cercurile ei in manuscriptu „Aurora romána“.*) Ba pre la 1846 --7 dámu de urmele unei societáti de teatru, carea, in anulu din urma, a debutatu si aici in Sabiu in sal'a dela „Imperatulu romaniloru“.

Cu tóte aprobatele si compilatele, dupa o amortire totale natiunale mai de doi seculi si de unu seculu si jumetate bisericésca, si cu tóta decaderea natiunale si biseric. se simte o reinsufletire a elementulu románu. Cu totulu altu feliu aru fi fostu, déca érá in trecutu mai multa energia in elementulu nostru; epoc'a ce se apropiá ne putea aflá si mai bine, déca nu se instrainá classea avuta si privilegiata, césta din urma mai cu séma dupa ce se inaltá in oficiile statulu. Numerulu celoru esiti din poporulu apesatu nu aru fi fostu numai mai mare, ci, dupa calculi omenesci aru fi avutu si unu orizontu mai largu in vederile sele politice in tempulu epocalu in a cáruu ajunu se aflá societatea din Europ'a intréga si in specialu societatea din patri'a nóstra.

In tempurile aceste cându tóte indegetau spre o crisa europeana, pentru románi din Transilvani'a, putemu dice, din Austro-Ungari'a de astadi, se intempla unu evenimentu de cea mai mare insemnatate, Archimandritulu An-

*) Ni se pare sub redactiunea Archimandritulu de astadi N. Pope'a.

dreiu Siagun'a devine episcopu alu Transilvaniei. Castigulu acest'a alu romaniloru a suplinitu o lacuna fórté mare in pregatirile cu cari érá de lipsa sa fia pregatiti si románi in ajunulu schimbárei la fatia a Europei preste totu si a referintieloru interne ale patriei nóstre in specie.

In Februaru 1848 resuná pre malurile Senei, in sinulu Lutetieloru Parisiloru tunulu revolutiunei spre a anunciá Europei inceputulu erei celei nóue. Cá prin o electrisare generale revolutiunea face rotund'a prin Europ'a, — afara de Russi'a. Frigurile revolutiunarie petrundu si in monarchi'a nóstra si autorulu sisteméi politiane, inaugurate la 1815, *Meternich*, fuge si lasa cá dupa elu sa „vina potopulu“, dupa cum dice francesulu.

Ungari'a cauta inainte de tóte de independintia sea si pentru cá pre césta din urma sa o asigure mai tare se accelereza a uní si pre Transilvani'a cu dens'a.

Nóue ni s'a propusu unu tempu indelungatu cestiu referitória la procederea Ungariei in modu unilateralu, vorbindu-ni-se numai de *vanitate* si *ambitiune* unгурésca. Barbatiloru politici nu este iertatu sa fia unilateralu nici in cestiu secundarie, cu atátu mai putieniu in cestiu cardinale. Unilateralitatea intuneca vederile ómeniloru si conduce pre cái raticate. Ratiunea independintiei cercate de Ungari'a ni o explica fórté chiaru parlamentulu centralu din biseric'a paulina din Frankfurt si tendintiele celoru ce parlamentarisa acolo, dintre cari unele mergeau pâna la infintierea unui imperiu alu mediloculu, carele sa se radime de marea nordica si de Bosforu si sa inghitia in germanismu tóte „natiunalitátile cele mici“.

Dara déca procederea unguriloru a fostu o lupta pentru esistintia, prin urmare in estu punctu de vedere justificata de evenemintele de atunci, midilócele spre ajungerea scopulu au fostu fórté reu alese. Magiarii voira sa faca pentru aperarea esistintiei loru, in miniatura, aceea ce voiau nemtii in mare: sa impreune cu independintia unificarea statulu chiaru si in privintia natiunale. Va se dica, ei din parte-le provocase la natiunalitáti ingrigirea de esistintia loru, tocm'a precum érá provocata a statulu dinaintea amenintatoriulu diluviu germanu.

Popórele Ungariei, fára deosebire de natiunalitate, voru trebui sa-si aduca numai cu durere aminte de evenemintele acele, care prelánga versarea cea mare de sange, prelánga averta cea predata, mai perdura si dóne diecenie de progresu in viatia constitutiunale si de cultura impededata priu certe si lupte pentru constitutiunalismu.

Sassii ochiau spre Frankfurt, togm'a cá si pre tempulu lui Rudolfu II spre Prag'a. Erau inse in fapta impartiti: in aplecati spre acceptarea unei prochiamate in Pest'a si Clusiu si intre cunctatori nedecisi. Póte pentruca romanii, ignorati pâna acum, nu avura ocaziune a se decide si nu puteau avea o orientare sigura despre constelatiunea interna.

Pentru nimenea nu érá asi'a de grea situatiunea cá pentru romani. Publicistici'a de atunci, carea mai crescuse cu dóne organe, este dovéd'a cea sigura despre ingaimacel'a ce domniá in tóte pártile románe.

Diet'a Ungariei.

Luni in 30 Aug. a fostu prim'a siedintia constitutiva in ambe casele.

Marti in 31 Aug. s'a deschisu diet'a cu solmnitate. Regele a cetitu cuventulu de tron, in care se amintescu in genere obiectele ce voru veni la desbatere in sesiunea acest'a si se dá espressioné sperantiei ca pacea nu va fi conturbata.

Cronic'a dilei.

De pre campulu de bataia.

Insurectiunea ia dimensiuni totu mai serióse, slavii se misca in tóte pártile, Muntenegru si Serbi'a se pregatescu se intre in actiune, fierberea e generale. Mai la vale vomu comunicá cetitoriloru nostri unele sciri despre stadiulu, in care se afla actiunea in Serbi'a si Muntenegru, aici ne marginim a resumá pre scurtu scirile despre luptele de pâna acum din Erzegovina si Bosni'a.

Insurgentii din Erzegovina nu voru sa scie de actiunea diplomatiloru din Constantinopole, ci continua resbelulu cu turcii, cároru le lipsesce o conducere geniale, cá si insurgentiloru.

Despre lupt'a inaintea casei de lemnu turcescu Drieno, care a inceputu la 24 Augustu „Coresp. polit.“ comunica urmatóriele: Diminéti'a ocupara 150 insurgenti o positiune acoperita inaintea casei Drieno, care e 2 miluri departe de Ragusa. Turcii fiindu provocati sa se supuna respusera cu unele puscaturi. Insurgentii se pregatescu spre asaltu, care se si incepe indata dupa amédi cu unu tunu micu, fára de a obtiené unu rezultat. Foculu a duratu pâna nóptea tardiu. Lupt'a dela Voinic'a au fostu decisiva, dupa cum spunu insurgentii; in taber'a acestor'a sosescu sciri din Muntenegru, cari li promitu ajutoriulu armatei muntenegrene ce va luá parte la lupta. Nu se scie, déca aceste apromisiuni s'au facutu intr'adeveru de muntenegreni, séu numai de cátra agitatori, cu scopu, de a inflacará curagiulu luptatoriloru fatia de nesuintiele poteriloru de a restabili pacea.

Totu acestu organu ne spune, ca Garibaldi a provocatu pre fiulu seu Menotti sa introduca o subscriptiune pentru ranitii din Erzegovina, si densulu a deschisu list'a subscriendu 100 franci. Scirea ca guvernulu italianu va tramite o nava de resbelu in apele din Albani'a, e neintemeiata.

In Bosni'a cresce miscarea. „Coresp. pol.“ scrie despre cele ce se petrecu pre teritoriulu Bosniei:

Unu despartimentu de 500 insurgenti, recrutati mai cu séma din serbi voluntari, in frunte cu preotulu serbescu Zarko, se incercá sa strabata la fruntariile bosnice-serbescu prelánga Vissegradu, pentru a se impreuná cu cei din Erzegovina. Dupa o lovire veementa cu trupele turcescu ce esira din Vissegradu spre a-i ocolí, insurgentiloru le succese a-i respinge si a merge mai departe in calea lor, fára de a mai intempiná vre-unu atacu din partea turciloru. A mai fostu o lupta mica la Podgradec, insurgentii spunu, ca turcii au avutu pierderi mari. In tienutulu lângá Vrbass turcii seversiescu fapte spaimentatórie. In districtulu Gradisca se inmultiescu in modu evidentu numerulu fugariloru. Intre Vrbass si Gradisca au trecutu pâna acum

pre teritoriul austriac 2117 persoane, la Gradisc'a vechia 445 familii cu 970 persoane, la Iassenovac 350 fam. cu 2630 persoane. Numarul total al crestinilor ce au fugit pre teritoriul austriac trece peste 6700 persoane. Turcii desvolta multa energia si sosescu trupe in continuu in Bosni'a.

In *Costainiti'a*, scrie un corespondent al lui „Tagbl.“ din Vien'a, ca insurgentii iesu noptea din paduri si conturba pre turci in somnulu lor prin glontie de puscii, ei ardu satele si insufla multa spaima locuitorilor pacinici dincóce de Unna. Acum se afla aici doue bataliumi, spre a scuti pre locuitori. Era unu ce infioratoriu a vedé, cum se duceau in dilele aceste sermanii crestini din casele lor arse, cu copii, mueri, vite, cu totu ce aveau, incarcate tote pre unu caru, in interiorulu Austriei (Petrini'a). Jmetate goli, arsi de sóre au trecut pre aici pana acum 300 familie cu 10,000 capete de vite cornute, oi si porci, o muiere cu doi gemini in drumu, iera alt'a aplecandu nou nascutul seu copilu la o capra in mediculu drumulu. La sentinela turcesca trei capete de crestini taiate era puse in pari, cari se potu vedé cu ochiu liberu.

„Times“ discutandu intemplantile din orientu ajunge la conclusiunea acést'a:

„Deca s'aru poté aflá unu modu cuviinciosu de a dá Bosniei si Erzegovinei independintia, la care a ajunsu Serbi'a in dilele strabuniloru nostri, acést'a aru fi o mare usiurare pentru Pórta si unu avantajiu pentru Europ'a. Server pasi'a in calitatea sea de comisariu specialu poté realisa unu atare evenimentu si e lucrulu celu mai bunu ce poté face. Posesorii harthieloru turcesci de statu, cari cu anim'a atátu de usiora si-au pusu banii lor in jocu si cari astadi suntu togm'a atátu de deprimati pre catu erau mai inainte de increduti, aru vedé venindu harthiele lor catu de curendu la pretiurile de mai inainte, si decá lasamu acést'a clasa mica la numeru afara din jocu, cine se va indoí, ca cea mai buna resólvere a greutatiei turcesci consiste in desfacerea cu incetulu a provinciiloru de man'a cea mórtá a guvernului din Constantinopole? Nependintia relativa a Egiptului e o binecuvantare, care aru fi mai insemnata, decá independintia aru fi perfecta. Noi ne siliram sa detragemu mesur'a castigata a independintiei, si totu-deun'a amu platitu acést'a eróre de atunci incóce si aru fi neiertatu, decá amu repetá acea eróre cu cunoscintia nostra de astadi.“

Ultim'a lupta de langa Trebinjie a decursu sub comand'a suprema a serbului *Liubobratci*. 150 insurgenti inaintara cátra satulu Volujac, care e situatu in mediculu drumulu dintre Monastir si Trebinje, cu scopulu, de a se impreuna cu cei 300 insurgenti ce veneau din Zub'a si a face laolalta unu asaltu asupr'a Trebinjei. Comandantele *Liubobratci* sosi dimineti'a inaintea satulu Volujac si ocupa positiunea pre unu dealu, unde se impreuna cele trei cali cátra Monastiru, Zub'a si Trebinje. Indata vine o trupa turcesca pre drumulu dela Trebinje si incepe a schimbá unele puscaturi cu insurgentii. Turcii dupa 10 minute se retragu simulandu fug'a, spre a face pre insurgenti sa-i urmaresca, dara acesti'a preferira a tiené positiunile ocupate si a nu se lasá in ofensiva pana la impreunarea dorita. Turcii inse desvoltara numai decátu intregu frontulu lor, ei pasara inainte cu 3 stindarde si strigandu: „Allahi, Allahu!“ spre a luá dealulu cu asaltu, dara insurgentii ii respinsera in mai multe renduri, asiá incátu turcii trebuira sa se retraga in cetate. Zubanii asteptati de insurgenti nu au sositu, ei au depradatu satulu turcescu Cicevo, au rapitu 180 capete vite si spre a asigura prad'a, s'au intorsu la

fruntariile Muntenegrului. *Liubobratci* s'a retrasu noptea la Monastir in cea mai buna ordine. Insurgentii avura doi morti, turcii 12 morti si 12 raniti. Monastirea acést'a e unu locu bunu pentru cortelu si e situatu la fruntariile Austriei, are muri tari si se poté aperi:

Revenimu la sensatiunea ce domnesce in Muntenegro si Serbi'a. Mai susu observaramu adeca, ca Muntenegru si Serbi'a se pregatescu a intrá in actiune si ca fierberea e mare. Acést'a o derivamu din spiritulu ce a cuprinsu mas'a poporului pornitu spre resboiu, dara nu din óre cari pregatiri seriose din partea organeloru competente. Guvernulu Serbiei se inspaimenta de o intreprindere care aru puté periclitá existintia politica a principatulu. Cu tote aceste poporulu e rapitu de entusiasmulu resboinicu si doresce cu ori ce pretiu a ajutorá pre fratii sei ce gemu sub torturele Semilunei. Insurectiunea va trage in vertegiulu seu pre toti slavii de pre insul'a balcanica, decá cumva nu i se va pune o stavila prin intrevenirea energica a puteriloru mari.

Dupa corespondintiele diferite simpatia pentru insurgenti e mai mare in Muntenegro. Deacolo se scrie, ca rescóla cresce pre di ce merge. Rescátatele ce obtinu insurgentii suntu cu atátu mai remarcabile, cu catu insurgentii au ocupatu punctele strategice mai favorabile. Totu odata vinu din Austri'a si Serbi'a insurgenti cu cetele si nu se poté tagadui, ca multi muntenegreni condusi de duci probati si recunoscuti trecu fruntariile cu tote mesurile de oprire luate de principele Nicolau, care numai e in stare a pune piedeci rescólei generali. Poft'a de lupta a muntenegrenilor a crescutu decandu se facu cunoscutu, ca Austri'a a concesu debarcarea trupeloru turcesci la Klek. Se crede ca acum e celu mai oportunu tempu pentru a pasi pe aren'a de lupta. *Krstac* e dejá in manile insurgentiloru, de va cadé si Trebinie, atunci insurgentii voru dispune de celu mai insemnatu punctu strategicu. *Liubobratci* a trecut degiá preste fruntariile Hertegovinei si Bosniei. Se lucra pentru a impreuná cetele voluntarie ce vinu din Serbi'a cu insurgentii si a inchide drumulu militariu intre Constantinopolu si Serrajevo. Priedoru si Senic'a suntu in respectulu acést'a puncte insemnate, fiindu ca in modulu acést'a se poté restabili o impreunare intre Serbi'a si Muntenegro. Degiá primulu eliberatoru alu Serbiei Cara Georgiu (Georgiu celu negru) avea de cugetu a restabili o impreunare a armatei muntenegrene cu cea serbesca; dara densulu n'a reusitu a esecutá acestu planu si acum insurgentii voru sa-lu realizeze de asta data.

Si in Bosni'a cresce insurectiunea din ce in ce, mi de familie fugu pre teritoriulu austriac. Entusiasmulu cresce, ajutoriu sosesce din Croati'a turcesca. In Bosni'a se crede ca nu e departe tempulu candu voru intrá Serbi'a si Muntenegro in actiune si ca intrevenirea puteriloru nu va avé nici unu efectu asupr'a resculatiloru.

O scire frapanta aduce unu telegramu alu diariului „Tagbltt“ din Vien'a: *Insurgentii*, dice acestu telegramu sensatiunalu, *au alesu pre principele Muntenegrului de comandante supremu, acést'a a si primitu alegerea. Principele a luat mesuri pentru a se infatisia pre aren'a luptei*. Unu telegramu din Ragusa spune, dupa diariulu „*Crnogorac*“, ca insurgentii respingiu actiunea diplomatiei europene si ca Muntenegro in fati'a acestei situatiuni e resolutu a luá parte activa la lupta. Deca suntu fundate aceste sciri, lucrurile in orientu iau unu caracteru acutu si se complica totu mai tare.

In Serbi'a, i se telegraféza lui „*Istoh*“ ca crestini din districtulu

Novarosiu au prinsu armele, orasiulu de asemenea nume, sta in flacari.

Unu raportu alu lui „*Daily News*“ da despre starea lucruriloru in Serbi'a unele detaiuri interesante. Totu ce se anuciase despre pornirele resboinice ale poporului si despre puseutiunea cea grea a guvernului serbescu, se adeverece de cátra acestu corespondent. Despre ajutoriulu ce-lu primescu insurgentii din Serbi'a acestu corespondent de incredere scrie: Multi voluntari se infatiséza inaintea dregatoriloru din Belgradu si ceru sa fia tramisi inarmati preste granitia. E greu a dá ómeniloru unu respunsu multiamitoriu. Nu li se poté satisface dorintia, de vreme ce Serbi'a traesca inca in pace cu Turci'a. Aru urmá inse turburári periculóse, decá s'aru respinge simplu acesti flacai setosi de lupta si asiá dregatoriile temporiséza dandule putiena sperantia, precandu de alta parte impacientiloru li se dau nutremente si bani, cea ce provóca faim'a ca se inarméza intr' ascunsu bande spre a trece pre teritoriulu turcescu. La tota intemplantia existata atari bande, dara audu din isvoru siguru, ca toti voluntarii cari s'au impreunatu cu insurgentii au facutu acést'a pre socotela lor si au trecut la o buna ocaziune fara de a fi observati de custodiele dela fruntarie, pre teritoriulu strainu. Istori'a despre bandele promovate intr'ascunsu se tiene de aceea categoria, de care se tiene si corpulu armatei serbesce, despre care foile din afara vorbescu ca observa miscarile turciloru in Hertegovina. S'au chiamatu cam la 3000 soldati din militi'a serbesca ceva inainte de a se incepe tempulu esecutiului care tiene din 15 Augustu pana in 15 Septembrie. Unu corp de armata inse aru fi pentru Serbi'a o putere prea mare.

Principele Milanu s'au esprimat dilele trecute, ca abiá va puté infrená poporulu seu inea vre-o doue septamáni.

Tempulu mai de aprópe ni va chiarificá mai bine despre desvoltarea cestiunei orientali, care se manifestéza in acestu preludiu sangerosu.

La 27 Augustu n. s'a deschisu in Cragujevatiu *Scupcin'a serbesca*, dara pana acum avemu putiene sciri despre intemplantile din adunanti'a acést'a, din cauza, ca intre Belgradu si Cragujevatiu nu existe o impreunare telegrafica si anuciurile se comunica capitalei Belgradu prin curieri. Avemu temeiu sa asteptamu intemplantile in Cragujevatiu cu incordare, pentru ca de-si spiritulu ce domina Scupcin'a nu va prorumpe acum la deschiderea sesiunei, totusi nu voru lipsi unele manifestatiuni, cari caracteriséza chiaru sensatiunea. Sensatiunile partideloru serbesci insufla ingrigiri mari, tote elementele suntu pornite spre actiune, miscarea passionata cresce cu durarea rescólei in provinciile turcesci principele Milanu si ministeriulu seu cu greu voru puté infrená masele iritate. Dealtmintrenea din norocire toti barbatii, ce vinu in consideratiune la formarea cabinetulu nou, chiaru si Risticu, suntu convinsi deplinu, ca fatia de atitudine mariloru puteri aru fi o intreprindere fatale a ascultá de fractiunile ultra-nationale. Firesce ca susta intrebarea, ca cum va progresá unu ministeriu ce urmaresce o politica ratiunale, cu Scupcin'a, in care precumpanesce tendintia estrema. Cuvantul de tron va relevá cu deosebire necesitatea politice de pace.

In diet'a Croatiei, in siedinti'a dela 26 Aug., a facutu Dr. *Makanec* o interpelatiune ce a provocatu o mare sensatiune. Dupa cele formale interpelatoriulu amintesce mai intai, ca constituirea camerei a urmatu de astadata intre impregiurári, cari destépta atentiunea lumei intregi, ca patri'a nostra nice odata nu a semtitu cu

atát'a dorere, ca are unu rolu atátu de subordinatu si ca nu e decátu o parte anecsata (pars adnexa). Acést'a se dovedesce prin rescriptulu reg. cu care s'a deschisu diet'a. Prin trensulu se apromite, ca „cestiunea fiumana“ se va resolve numai, decá impregiurările tempului voru fi favorabile, de asemenea si incorporarea confiniului, precandu despre Dalmati'a nici ca se face amintire. Fatia cu cele ce se intempla in sudu, o dechiaratiune precisa relativa la Dalmati'a era neaparat de lipsa, dara „noi suntemu unu poporu seracu, cáru i suntu legate manile, care traiesce din grati'a strainului,“ de aceea trebuie sa privimu in linisce, cum se macelarescu fratii nostri din Bosni'a si Erzegovina de cátra impetuosi turci, cum se smulgu copiii din bratiile mamelor lor si se arunca in apa. Totusi nu trebuie sa inchidemu urechile la acést'a miseria. Nu ajunge a relevá drepturile virtuali ce le avemu asupr'a natiuniloru sorori, ci trebuie sa ne aducemu aminte si de datorintiele nóstre, decá diplomatiei Europei serbesca bachanalele si privescu cu placere in epoca culturale la versarea de sange de pre insul'a balcanica. Europ'a poté va vedé, ca politic'a de pana acum in sudu a fostu o macula a moralei si a culturale, pentruca a sugrumatu ori-ce nesuintia cátra libertate. Invidi'a reciproca si ur'a cátra slavi au fostu, vin'a de Europ'a a lucratu astu-feliu.

Celu mai tristu lucru e, ca Austro-Ungari'a privescu in indiferentismu la portarea turciloru si intonéza, si ea „bachanalele diplomatice ale Europei.“ Oratorulu discuta intr'unu modu passionatu recomandările de mediatune ale puteriloru, atitudinea Serbiei si in urma polemiséza contra lui „*Obzor*“, care nu face cu destula fortia caus'a slaviloru dela sudu de cauza a croatiloru. (Aici presedintele provóca pre oratorulu abatutu dela objectu la ordine si admonéza galeriele ce aplaudara pre interpelatoriu cu unu tonu freneticu, sa observe ordinea si liniastea.) Natiunea croata, continua *Makanec*, e indatorata, a spriginí pre sermanii raiai. Firesce ca se poté obiectiuná: ce poté face Croati'a, cáci manile i suntu legate? Si eu — dice *Makanec* — nu sum in stare a face in privinti'a acést'a o propunere cu succesu, pentruca ajunge a face o propunere, cá sa fia siguru respinsa din partea vóstra; sperezu inse, ca intre voi totusi se va aflá cineva, care va face propunerea: Diet'a sa substérna Majestátiei Sele o representatiune, de cuprinsulu, cá Regele Croatiei sa puna poporulu croatu in positiunea, de a puté satisface datorintia ce are cátra fratii sei slavi (de pre insul'a balcanica).

Dupa ce Dr. *Makanec* criticá in sensulu acést'a diplomati'a européna si pre Austro-Ungari'a, indrépta cátra banulu Croatiei urmatórea interpelatiune:

1. Are Escelenti'a Sea de cugetu sa céra inca in sesiunea acést'a indemnitate pentru 100,000 fl., spre scopulu, cá acést'a suma sa se intrebuinteze intru ajutoriulu celoru ce au fugitu din Bosni'a si Erzegovina in patri'a nóstra?

2. Are Escelenti'a Sea de cugetu, si decá are pre ce cale se va nesuí, cá Bosni'a si Erzegovina sa se provéda cu medici in numeru de ajunsu, cari sa stea sub scutul internatiunali, séu sa se dea raniloru bosnici si erzegovinici cur'a si ajutoriulu necesariu intr'altu modu din consideratiuni generale sanitare (din caus'a importárei de morburi contagióse) si cu deosebire din motive umane?

Interpelatiunea se va predá banulu. In siedinti'a acést'a nu s'a mai intemplantu altu faptu mai momentuosu, s'au alesu mai multe comisiuni.

La 28 Aug. banulu a respunsu la acést'a interpelatiune, ca nu se poté contrage imprumutulu de 100,000 fl.

findu prea ingreunatu bugetulu, iera in caus'a slaviloru cuprinsi cu resbelulu nu pôte face nici unu pasiu pentruca aceste lucruri se tienu de sfer'a politice externe. Respunsulu se luà la cunoscentia cu o mare majoritate.

Congresulu din Bonn.

Congresulu din Bonn si-a finitu lucrările sele din acestu anu. Resultatulu este: perfect'a intielegere asupr'a Dogmei despre purcederea Spiritulu sântu. Cu privire la acestu punctu s'a disputatu cu multu interesu din partea ambeloru. Cu deosebire asupr'a doctrinei lui Chirilul din Alessandria, a disputatu archimandritulu Brienios cu Döllinger, — in siedintiele comisiei din 14 si 15 Augustu.

Dupa cum s'a amintitu, orientalii asternura catoliciloru (mai bine apuseniloru) unu proiectu de symbolu, respective these, intre cari a fostu si aceea ca: Spiritulu sântu purcede numai dela Tatalu fara de ori si ce concurentia a Fiului. — Acést'a in sa, sub formul'a propusa, nu s'a primitu de apuseni. S'au primitu inse urmatórele nestramutate:

1. Primimu Symbolulu ecumenicu niceno-constantinopolitanu in tota integritatea lui, si otaririle dogmatice a bisericei vechi nedespartite.

2. Ne unimu intru recunoscerea ca adausulu „filioque“ in Symbolu, nu s'a facutu in modu legale, si in spiritulu bisericei.

3. Marturisimu in unanimitate espunerea invetiaturei despre spiritulu sântu, dupa cum au propus'o Parintii bisericei primitive si nedespartite.

4. Lepadamu ori-ce idea si espressioni, din care s'aru puté deduce ca in Trinitate s'aru aflá doue principia (*ἀρχαί* séu *ἀρχαί*).

Aceste these, cá efluxulu doctrinei celei sanatóse si in sensulu evangelicu a SS. Parinti, si cá unu documentu alu traditiunei pastrata in tota originalitatea si integritatea sea — cá unu caracteru consecuentu alu bisericei orientali (dupa cum dice Dr. W. Gass in opulu seu: Symbolik der morgenländischen Kirche) — s'au asternutu plenulu in 16, unde s'au acceptatu fara reflexiuni.

In urm'a acestor'a a venitu la rendu formularea theseloru, cari sa dee espressioni convingerei si intielegerei ajunse in conferintia plenaria.

Acele suntu:

Primimu invetiatur'a S. Ioanu Damaschinu despre Spiritulu sântu (a se vedé opulu: espunere sistematea a credintiei ortodoxe I. capu 6—8.) — dupa cum i se dá espressioni in urmatórele puncte, intielesulu doctrinei bisericei, un'a si nedespartita.

1. Spiritulu sântu purcede dela Tatalu, cá principiulu (*ἀρχή*) caus'a (*αἰτία*), isvorulu (*πηγή*) ddieirei.

2. Spiritulu sântu nu purcede dela fiulu (*ἐκ τοῦ υἱοῦ*) pentru ca in ddieire este numai unu principu, o causa, prin carea totu ce este in ddieire 'si are esistintia.

3. Spiritulu sântu purcede dela Tatalu prin Fiulu.

4. Spiritulu sântu este imaginea Fiului, care este imaginea Tatalu; purcede dela Tatalu si Fiulu se odihnesce cá stralucirea puterei aceluia.

5. Spiritulu sântu este esistintia personale din Tatalu, de o fiantia cu Fiulu, inse nu din Fiulu, pentru ca este spiritulu organulu ddieirei (gurei) ce exprima cuventulu.

6. Spiritulu S. forméza midilocirea intre Tatalu si Fiulu si prin Fiulu este impreunatu cu Tatalu.

Dupa ce s'au statoritu aceste puncte, — cá resultatulu conferintiei din anulu acest'a, si carea se va continua in anulu venitoriu, Döllinger a lasatu a se audí din gur'a sea discursulu despre relatiunile politico-religióse a staturiloru europene, care a fostu totu deodata si de incheierea conferintiei.

La aceste Archieppulu Alesandros din Syra in numele confessiuniloru sei a datu espressioni satisfactiunei interne, carea provine din recunoscerea celei adeverate pre carea a apucatu partea cea bine simitória a apuseniloru intru reconstruirea unitatei dogmatice. Speréza ca in modulu acest'a in scurtu va vedé reintregitu vestmentulu Mantuitorulu care s'a sfasiat in tempu de mai bine cá 8 seculi din caus'a unoru neintielegeri capritióse; speréza ca in scurtu va vedé biserica ierasi unita intru unu trupu, a carui capu este Christosu.

Asemenea espressioni a datu si eppulu din Gibraltar Sanfordt.

Au fostu de toti membrii la conferintia 99, si anume: germani 26 dintre cari 18 catol vechi si 8 evangeliici; 20 orientali (intre acestia 2 din Romania). Anglo-americani 52 si unu francesu.

Ce e dreptu ca acést'a conferintia nu este fara a nu insuffá ingrigire si fói'a „Times“ din Anglia se adoptéza spre a aduce ad absurdum intielegerea ajunsa cá unu ce, care nu aru fi in spiritulu secululu, ba dice: precum Döllinger et cons. nu se potu privi de reprezentanti ai bisericei rom. cat asiá nici anglianii, cari mai bine aru face de aru grigi de intielegerile de acasa, sa lase in pace amesteculu cu continentulu.

Déca aru fi sa mai adaugemu si noi ce-va, apoi aceea amu putea face din punctulu nostru de vedere romanescu. Alta inse nu este de lipsa decâtu ca cele exprimate de Archieppulu Alessandros sa le aplicamu la causele nóstre, unde de siguru ca s'aru potriví cu recerintiele secululu din ori-ce puncte de vedere, — sperandu ca cu curarea corpulu bisericescu, l'amu vedé imbracatu intru unu vestmentu nou, atarnandu la unu capu — unitatea natiunale, care sa aiba de scopu: cultur'a. P.

Articululu de lege XXXII.

despre pensunarea invetiatoriloru si crescatoriloru dela institutele publice pentru invetiamentulu poporale si pentru pastrarea copiiloru mici, precum si despre subventiunarea veduveloru si orfaniloru acelor'a.

(Urmare)

B. Escontentarea finale si pensunarea prin autoritatea superioare.

§. 10. Invetiatorulu, invetiatori'a, crescatorulu, crescatori'a — cu indreptare la pensune potu fi pensunati si fara cererea loru espresa, ma chiaru contra vointiei loru:

1. Daca — trecându preste etatea de 65 de ani, se constata ca suntu cu totulu ne-apti pentru implenirea oficiulu invetiatorescu din caus'a slabiciunei betránetiloru.

2. Déca fiindu in ori ce etate, se constata ca preste totu si cu deserversire suntu ne-apti pentru implenirea oficiulu invetiatorescu din caus'a unui morbu spirituale, (nebuni'a,) séu altu morbu si slabiciune.

In casurile de sub punctele 1) si 2) sum'a de pensune a respectivulu se statorisce in intelesulu §-lui 9; tempulu de servitiu inse se computa dupa §. 8 si in intelesulu acestui-a primesce ori escontentare finale, ori pensune pâna la capetulu vietiei.

§ 11. Pensunarea de nevoia cu privire la invetiatorii dela scólele comunali o pôte ordená ministrulu instructiunii pe bas'a unui reportu motivatu a inspectorulu scolare si a consiliulu scolare comitatense; cu privire la invetiatorii dela scólele confessiunali ori dela scólele publice de alta natura inse o pôte ordená ministrulu numai in contielegere cu respectiv'a superioritate scolastica si pe basea raportulu unei comisii miste, care s'a emis sub presiedintia inspectorulu scolaru prin ministrulu, ori la iniciativ'a inspectorulu scolare de statu, ori la cea a superioritatii scolastice respective.

§ 12. Indreptare la pensune, resp. la escontentare finale o perdu totu acei invetiatori — fia in servitiu activu fia in pensune, — cari s'au condamnatu pentru crimine prin sentintia judecatoréscă, séu cari s'au amovatu din functiunea loru invetiatoresca séu s'au dejudecatu la perderea pensunii ori in urm'a unei nepasari grele, a unui escesu morale séu a unei crimini cetatienesce, ori prin cercetare disciplinare. (§. 138 din articulu de lege XXXVIII: 1868.)

Asemenea si-perdu indreptare la pensunare din fondulu de pensuni pentru invetiatorii popurali — toti acei individi, cari si-au paresitu carierele invetiatoresce prescise in §-lu 2, ori au trecut de invetiatori la institute superioare séu scólele de specialitate, unde li se computa si anii de servitiu mai de nainte si prin urmare au de a primi pensune din altu fondu.

Sumele solvite la fondulu de pensune devinu proprietatea fondulu si nu se potu primi indreptu, ori a paresitu respectivulu invetiatoriu cariera si statiunea sea invetiatoresca de buna voia, ori au fostu amovatu din ele.

III

Subventiunarea veduveloru si a orfaniloru.

a) Subventiunarea veduveloru.

§. 13. Muierea celu cu indreptare la pensune, in casulu de mórte a barbatu-so, primesce ajutoriu viduale ordenariu, déca barbatulu ei a servitu celu putienu 10 ani computabili si déca ea a traitu cu elu in casetoria celu putienu unu anu si este mai tenera decâtu barbatu-so celu multu cu 20 de ani.

Veduva, care n'a traitu cu barbatu-so in casetoria nici celu putienu unu anu, va primi ajutoriu numai de va documentá, ca barbatu-so la cununi'a loru n'a suferitu de morbulu, care i'a casionatu mórtea.

§. 14. Va primi subventiune viduale pana la capetulu vietiei acea veduva, a carei barbatu a servitu dejá 10 ani si carea a traitu cu barbatu-so in casetorie celu putienu unu anu. De sa va marita inse din nou, ea si perde ajutoriulu viduale pe cátu tempu va durá asta casetoria; dar de va deveni érași veduva si dupa alu doilea barbatu si nu capeta ajutoriu viduale, atunci érași va primi subventiunea viduale ce o tragea mai nainte, de nu cumv'a cu ocaziunea maritarii din nou a primitu cá escontentare finale sum'a de pre doi ani din subventiunea viduale cei competiá dupa barbatulu dintâiu. Veduvele ce se marita din nou trebuie sa se dechiare deci cu ocaziunea casetoriei nóue, ca dorescu se priméscă escontentare finale, ori ca-si sustienu pretensiunea la ajutoriulu ordenariu si in casulu unei casetorie nóue.

§ 15. Sum'a de ajutoriu viduale pre anu este 40% din sum'a de pensune ascurata barbatulu dupa unu servitiu de 40 de ani; acést'a suma se pune in curente pentru veduva dupa o jumetate de anu dela diu'a mortiei sotiu-seu.

§ 16. La ajutoriulu séu subventiunea viduale nu pôte avé dreptu acea veduva:

1. Carea nu are indreptare la ajutoriu conformu §-lui 13.

2. Carea a pasitu cu barbatulu seu defunctu la casetoria, din care se deriva pretensiunea ei la subventiune, pre cându acest'a erá in pensune; se exceptiuneza inse casulu, déca barbatulu seu dupa casetoria loru ierasi a intratu in servitiulu activu si a servitu mai multu de unu anu.

3. Carea in tempulu mortiei barbatu-seu insasi este in functiune de invetiatori si cá atare prevediuta cu solutiune ordinaria, ori ca primesce o pensune dupa atare oficiu.

Acea veduva inse, carea aru fi necesitata sa-si paraséscă postulu de invetiatori, — cu exceptiune, déca a fostu amovata pentru delictu in sen-

sulu legei, — ori aru remané fara aplecare nu din vin'a sea; aceea veduva pôte pretinde ajutoriulu viduale dupa barbatu-seu, afara de casulu, cându ea insasi primesce pensune celu putienu egale cu ajutoriulu séu subventiunea viduale.

4. Carea s'a despartitu pre calea legei de sotulu seu, dupa care aru puté primi subventiune, de nu cum-va pôte documentá prin judecat'a divortiale, ca nu ea a fostu caus'a despartirei.

5. A carei sotiu de casetoria insusi si-a perdu indreptare la pensune, conformu §-lui 12.

§ 17. Din caus'a de escesu greu morale séu pentru vietia nemorale superioritatea competinte, (§ 11) pôte sa detraga ori provisormente ori definitivmente ajutoriulu viduale ce l'a castigatu veduva subventiunata; iera in casulu cându respectiv'a aru fi fostu condamnatu judecatoréscă pentru crimine, — atunci neconditiunatu trebuie sa i se detraga ajutoriulu séu subventiunea.

b) Subventiunarea orfaniloru.

§ 18. Se ascura subventiune ordinaria anuale pentru toti orfanii ce se tragu din casetoriele din nainte de pensunare a tuturoru ingrigitoriloru, crescatoriloru si invetiatoriloru precum si a crescatoriiloru si invetiatoriiloru cu indreptare la pensune, déca au servitu celu putienu 10 ani parintii dupa cari castiga acei orfani subventiunea.

Orfanii, ai caroru parinti defuncti au servitu mai putienu de 10 ani, numai atunci castiga ajutoriu, déca voru documentá ca suntu seraci cu totulu si déca parintii loru au servitu celu putienu cinci ani.

Orfanii ce suntu de a se subventiuná astu-feliu, se voru ajutorá cu sume deosebite, dupa impregiurarea ca ori suntu cu totulu fara de parinti fara tata si fara mama, ori ca unu parinte li traiesce.

§ 19. Sum'a de ajutoriu pentru orfanii lipsiti de parinti:

1. Fia-care orfanu primesce 50 fl. déca numai unu parinte i-a fostu invetiatoriu, (resp. invetiatori'a, ingrigitoriu.)

2. Fia-care orfanu primesce 75 fl. déca ambii parinti ai lui au fostu ingrigitori séu invetiatori cu indreptare la pensune si amendoi au servitu celu putienu 10 ani computabili.

§ 20. Déca mam'a ce traiesce, primesce ajutoriu viduale, atunci pentru unu copulu nu se computa ajutoriu deosebise; dar preste unu copulu pentru fia-care se computa ajutoriu de câte 25 fl.

§ 21. Déca mam'a veduvita insasi a fost invetiatori'a si ca stare nu primesce ajutoriu viduale, ci pensune de invetiatori'a, — atunci pre langa pensunea sea capeta pentru fia-care copulu câte 20 fl. cá ajutoriu dupa parintele incetatu din vietia. Sum'a totala a atároru ajutorie inse nu pôte trece sum'a de 100 fl.

§ 22. Sum'a totala de ajutoriu séu subventiune ce o primescu orfanii conf. §. lui 20, resp. 21, nu se pótá urcá preste sum'a de ajutoriu séu subventiune viduale ce este a se primi dupa statiunea invetiatoresca respectiva.

§ 23. Déca veduva se marita din nou si astufeliu si-perde ajutoriulu viduale, (celu putienu cátu durédia acést'a casetoria,) orfanii voru primi si mai de departe ajutoriulu séu subventiunea ce li s'a datu in sensulu §§-loru de mai susu.

§ 24. Dela tempulu cându orfanii si-perdu prin mórte si pre alu doilea parinte si asiá devinu orfani cu totulu fara de parinti, trebuie sa se ingrigéscă de ei conf. punctulu 2) din §-lu 19.

Asemenea se considera de orfani cu totulu fara de parinti si cei indreptatiti la ajutoriu in sensulu §-lui 18, déca mam'a loru 'si perde ajuto-

riului viduale ori prin divortiu de casatoria s'eu din alta vina a sea, ori deca ea nici n'a fostu impartasita cu subventiune.

§ 25. Orfanii — a caroru provedere este acoperita si asecurata si fara de atare ajutoriu, prin vr'unu altu ajutoriu publicu, s'eu de statu s'eu bisericescu, ori prin stipendiu mai mare decatu sum'a de ajutoriu s'eu subventiune, ori prin primirea loru intr'unu institutu de crescere, — sub tempulu acest'a nu capeta ajutoriu. Deca atare orfanu aru perde inse acest'a subventiune nainte de alu 16-lea anu alu vietiei, resp. nainte de maritare, atunci si elu se impartesiesce de ajutoriulu statoritu in §§-ii de mai susu.

§ 26. Orfanii remasi dela parintii ce au repasitu de pe carier'a invetiatorésca si preste totu si-au perduu indreptatirea la pensiune, — nu potu pretinde ajutoriu.

Superiotatea competinte, (§ 11.) póte detrage ajutoriulu dela orfanulu ce a comisu escesu greu morale, s'eu duce vietia nemorale; neconditiunatu inse trebuie sa i-lu detraga, deca respectivulu a fostu condamnatu pentru crimine prin sentintia judecatorésca.

(Va urmá.)

Varietáti.

** (Spre orientare) facemu cunoscutu onoratorulu nostri abonati, cari neprimindu fóia nóstra regulatu dela oficiile postale respective au reclamat'o dela editura, cumca „Tel. Rom.“ se espedéza dela oficiulu postale de aici totu-déun'a regulatu, dupa cum ni-amu convinsu dintr'unu casu specialu, pentru care deunadile recercaramu deadreptulu directiunea postale, care ni dede asecurarea, ca numerii s'au espedatu si se voru espedá de aici abonatorulu totu-déun'a regulatu, prin urmare numerii reclamat'is'au perduu la postele ultime, de unde se radica, nedandu-se directu la man'a celoru adresati si tramitendu se, cum fórté desu se intempla, prin ori si care individu ce e la indemana, dreptu aceea ne rogámu, cá sa se ia numerii de regula prin persóne de incredere s'eu sa se aviseze oficiulu postalulu respectivu sa tiena la sine numerii pána se iau de cátra adresatu. Astu-feliu se incungiura de o parte iregularitatea; iéra de alta parte la casu, cându numerii totusi n'aru veni regulatu, se va puté mai usioru eruá, ca unde este cans'a neregularitáti. Incátu pentru noi, asigurámu pre on. nostru publicu ceteriuri, ca totu-déun'a ne vomu silí a espedá fóia nóstra regulatu.

** (Reflessiune). Domnului corespundinte dela conferintiele cursului suplementariu invetiatorescu din anulu si lun'a presenta in Deesiu. —

Subscriulu cu datu 30 Iuliu a. c. Nr. 226 amu incasatu pentru acoperirea speselor conferintiei 8 fl. v. a.

Sub 5 totu spre acestu scopu sub acest'asi numeru amu tramisu adresati prea onoratorulu domnu d. protopresbiteru Samuilu *Cupsí'a* 4 fl. v. a. asiá dara 12 fl. v. a.

La altu invetiatoriu participantu la conferintiele din *Cofocn'a* per 40 cr. de di i s'au datu 7 fl. v. a. — In sum'a din tractulu Ungurasiului la ambe locurile s'au datu 19 fl. v. a.

Deca Deesiu este destinatulu pentru invetiatorii din 5 protopresbiterate si voru fi contribuitu fiesce-carele cáte 19 fl. aru fi 95 fl. v. a. pentru acoperirea speselor.

Fizes-St.-Petru. 13 Aug. 1875.

Petru Rosic'a,
protopresbiterulu Ungurasiului.

** Si-a datu demissiunea, se dice dlu I. Branu de Lemeny din postulu de referinte scolasticu. Deca o facea mai curendu erá cu atátu mai bine pentru afacerile nóstre scolastice, parasite de dlu ref. indata dupa sinodulu de asta primavéra, fára sunetu, si abiá odata invrednicite de o scurta

si *ultima visita*. Cáci, deca nu le-aru fi luatu in fine presidiulu si membrii senatului bisericescu a mána, afacerile scol. s'aru fi si cu ele s'aru fi periclitatu caus'a nóstra scolare intréga. Amu dorí cá scirea despre demissionare sa contiena realulu adevéru.

** *Adunarea generale a Asociatiunii* dela Reginu a alesu pre dlu Iacobu *Bolog'a* presiedinte, pre dlu Ioanu *Rusu* protop. vicpres. si pre dlu *Visarionu Romanu* directoru la Banc'a *Albin'a* secretariu II.

Nr. 2462—1875.

Escriere de concursu.

Pentru trei stipendii din fundatiunea fericitului Ioanu Gavrilu Vajd'a de Soosmezö (Glodu) fostului casariu de banca la cass'a regia principale din Sabiiu si a sociei lui Elisabet'a n. Fuleovicu, si adeca dóne de cáte 60 fl. v. a. usuat' de gimnastií Emiliu Vajd'a si Dionisiu Hossu pentru nelegitimarea despre progresulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu pre terminulu prefiptu, dechiarate de vacante, iéra alu treile de 50 fl. v. a. usuat' de preparandulu absolutu Vasiliu Vajd'a devenitu vacantu, prin acest'a se escrie concursu pána la 25 Septembrie a. c. st. n.

Competitorii la aceste stipendii in cererile loru concursuali voru avé de a documentá :

- ca frecuentéza vre-o scóla publica reale, gimnasiale, academica, s'eu universitate ori politechnica cá ascultatori ordinari.
- ca au purtare morale buna, ca au facutu progresu bunu in studie si ca suntu románi de natiunalitate.
- ca suntu consangeni cu piulu fundatoriu s'eu cu soci'a acestui'a.

La casu, cându din familiile fundatoriloru nu s'aru aflá competitori cualificati, stipendiale se voru conferi la tineri románi, cari voru puté se documenteze :

- Ca frecuentéza vre-o scóla publica reale, gimnasiale, academica, universitate s'eu politechnica cá ascultatori ordinari.
- Ca au purtare morale buna, ca au facutu progresulu celu mai eminentu in studie preste totu, ca suntu románi de natiunalitate si ca intr'adeveru suntu seraci si lipsiti de midilóce de intretienere. —

Cererile concursuali astfelu ajustate voru fi a se subterne pána la terminulu prefiptu la subsemnatulu Consistoriu metropolitanu, aretându de un'a data concurentii ca la ce institutu de invetiamentu voiescu a-si continuá studiele in anulu scolasticu venitoriu 1875/6.

Datu Blasiiu din siedinti'a consistoriale tienuta la 9/21 Augustu 1875.

Consistoriulu metropolitanu
gr. cat. de Alb'a-Iuli'a si
(2—3) Fagarasiu.

Nr. 140|1875.

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatorescu devenite vacante la scólele confesionali gr. or. din mai josu semnatele comune se deschide concursu pána in 13 Septembrie 1875 st. v. — Cei ce dorescu a ocupá vr'un'a din aceste statiuni se bine voiescu a-si asterne concursele sele subsemnatulu oficiu ppresbiteralu pána la terminulu indicatu, si a tiena intr'o Dumineca s'eu serbatóre stran'a in biseric'a comunei, unde voiescu a competá.

- Poian'a, statiunea a dóu'a cu salariu de 300 fl. v. a.
  - Ocn'a super. dóne statiuni, un'a a invetiatoriuului primariu cu 200 fl. v. a. iéra a dóu'a a invetiatoriuului adjunctu cu 105 fl. cu prospectu de a se radica la 150 fl. v. a.
  - Ludosiu, un'a statiune cu 200 fl. v. a.
  - Mercurea, un'a cu 150 fl. v. a. si 4 orgii lemne de focu din oare sa se incaldiescu si scóla. —
  - Apoldulu inf. un'a cu 100 v. a.
- Mercurea in 13 Augustu 1875.
Oficiulu ppresbiteralu gr. or.
(2—3) alu Mercurei.

Concursu.

Devenindu parochi'a gr. or. Borgo-Mediloc-ni prin mórtéa parochiului Andreiu Orbanu vacanta, se escrie prin acest'a concursu pána in 17 Septembrie a. c. in care di va fi si alegerea. —

Emolumentele suntu :

Stol'a obicinuita dela 200 familii, casa parochiale si portiune canonica nu este. — Cei ce dorescu a ocupá acest'a parochia cu care e impreunatu si oficiulu de invetiatoriu, asemenea cu unu salariu de 180 fl. v. a. si cuartiru liberu, sa-si indrepte recursele loru instruite in sensulu Statutuluu organicu cátra comitetulu parochialu din Borgo-Mediloceni post'a ultima Borgo-Prundu. Bor.-o-Mediloceni, 13 Iulie 1875.

In numele comitetulu parochialu
Iacobu Thursi'a
(2—3) presied. comit.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu pentru clas'a I din Sesciori, protopopiatulu Sebesiului, se deschide concursu pána in 15 Sept. st. v. a. c.

Emolumentele suntu: 200 fl. v. a. bani gat'a, 2 stangini de lemne si cuartiru liberu. Doritorii de a ocupá acest'a statiune au a-si tramite recursele loru instruite cu tóte documentele prescise in statutuluu organicu si adresate cátra comitetulu parochialu.

Sesciori in 1 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu in contielegere cu dlu protopopu.
(3—3)

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu devenitu vacantu la scóla populara gr. or. din Bacifalu, protopresbiteratu I-iu alu Brasiovulu se escrie prin acest'a concursu cu terminu pána la 5 Septembrie a. c. (17 Septembrie st. n.)

Salariulu anualu impreunatu cu acestu postu este de 300 fl. v. a. pre lángá indatorire, cá pentru acestu salariu se tiena invefiatoriuulu si scóla de repetitiune. —

Concurentii sa binevoiescu a-si asterne petitiunile loru instruite in sensulu Statutu lui organicu la prea onorat. domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu pána la terminulu prefiptu.

Bacifalu, 4 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din Bacifalu.

Petru Carstocea
(3—3) parochu si presied.

Nr. 6236|1875.

Concursu.

Pentru conferirea sumei de 120 fl. v. a. escria de inclit'a Universitate nationale sasésca, cá stipendii la o scóla de agricultura, pentru scaunulu Sabiiului, — se deschide prin acest'a concursu pána la 5 Septembrie a. c. st. n.

Concurentii, cari voru subterne petitiunile loru la magistratulu subsemnatu, voru avé sa dovedesca: —

- Cumca au absolvitu scóla poporale ordinaria;
  - Cumca au ajunsu alu 16 anu alu vietiei;
  - Cumca sciu portá in genere economi'a dupa cum e indatinata in tiér'a nóstra.
- Despre ce se aduce acest'a publicatiune generale cu acelu adausu, ca numai cei ce se tienu de scaunulu Sabiiului se voru puté luá in consideratiune.

Sabiiu in 20 Augustu n. 1875.

Magistratulu urbanu si scaunulu.
(3—3)

Nr. pr. scol. 35|1875.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu secundariu la scóla confesionale gr. or. din Danesiu se escrie concursu. —

- Cu unu salariu anuale de 70 ferdele bucate in natura; —
  - Unu agru de unu caru de cucuruзу;
  - A trei'a parte din venitululu — din ajunulu craciunului; — si a
  - Unui concurinte strainu cuartiru liberu si lemne de ajunsu. —
- Cei ce dorescu a competá la acestu

postu se anuncia prin acest'a a-si asterne documentele de cualificatiune, recerute prin lege, pána in 5 Septembrie a. c. st. v. la subscriulu.

Sighisórá 5 Augustu 1875 st. v.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

Zacharia Boiu,
(3—3) protopopu.

Concursu.

La scóla confesionala gr. or. din Tarlungeni protopresbiteratu I alu Brasiovulu au devenitu vacantu postulu de invetiatoriu primariu, si spre intregirea acestui'a se escrie concursu cu terminu pana la 15 Septembrie a. c.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu anuale de 200 fl. v. a. si cuartiru liberu in edificiulu scólei

Concurentii au a-si asterne petitiunile I ru instruite in sensulu „statutuluu organicu“ pana la terminulu prefiptu prea onoratorulu domnu protopresbiteru Iosifu Baracu in Brasiovu.

Tarlugeni 3 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or. din Tarlungeni.

Georgiu Manole,
(3—3) parochu si presiedinte.

Edictu.

Nicolau Oprea Trandaburu, carele de siepte ani au parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia Mari'a nascuta Nichiforu Bogdanu amendoi din Purcareni, fára de a se scí unde se afla s'eu de mai traiesce, sa citéza prin acest'a, cá in terminu de unu anu de astadi incolo, sa se infatisieze inaintea subscriului scaunu protopresbiteralu cáci la din contra se va decide si in absentia lui procesulu divortialu pornitu asupra i. —

Brasiovu in 12 Augustu 1875-

Scaunulu protopresbiteralu gr. or. alu tractulu I-iu alu Brasiovulu.
Iosifu Baracu
(1—3) pr topopu.

Nr. 127|1875.

Edictu.

Prin care Dimitrie Gosi'a din Seliste, carele cu necredntia au parasitu pre soci'a lui Stan'a nascuta Teodoru Hens'a totu din Seliste — se provóca cá in terminu de unu anu dela datulu de fatiatia, cu atát'a mai vertosu sa se infatisieze inaintea forulu matrimoniale subscrisu pentruca la din contra procesulu divortialu intentatu asupra-i se va otari si in absentia lui.

Sabiiu in 5 Augustu 1875.

Forulu matrimonialu gr. res. alu pro'opreb. Sabiiului I.
(2—3)

Edictu.

Aronu Ioanu Lungociu din sub comun'a branén'a Fundat'a care aprópe patru ani de díle a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia An'a Dimitrie Drug'a totu de acolo pribegindu in lume necunoscutu se citéza prin acest'a in terminu de unu anu de díle dela datulu de fatia a se presentá cu atátu mai siguru inaintea scaunulu protopopescu alu Branului, cáci la din contra procesulu divortiale incaminatu de soci'a sea, se va decide si in absentia lui in sensulu ss. canóne bisericesci.

Scaunulu protopopescu alu Branului Zernesti in 20 Iuliu 1875.

Ioanu Comsi'a
(2—3) adm. pprescu.

Fenu de vendutu.

In comitatulu Hunedórei 2 óre dela Dev'a departare in comun'a *Hondolu* se afla fenu multu si bunu de vendutu intr'o livade mare ingradita, in care se afla si o casa. Pentru iernarea oiloru loculu este fórté potrivitu. Cumperatorii au a se adresá la proprietariulu, domnulu *Lazaru Piposiu* in *Zalatin'a*. (1—4)